

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTEREN

31. juli 2013

Besvarelse af spørgsmål 387 alm. del stillet af Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget den 3. juli 2013 efter ønske fra Per Clausen (EL).

ERHVERVS- OG
VÆKSTMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Ministeren bedes oplyse, hvornår ministeriet og/eller ministeren blev opmærksom på den uenighed om CIBOR-renten, som ifølge Finanswatch den 3. juli 2013 udspillede sig fra 2009 og frem til, at Nationalbanken forlod CIBOR samarbejdet i januar 2011.

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85

Svar:

Den daværende erhvervs- og vækstminister afgav primo september 2012 en redegørelse om CIBOR, der bl.a. omhandlede hvorvidt de danske referencerenter CIBOR i specielt 2009-2010 havde været fastsat for højt, og om de eksisterende rammer var tilstrækkelige til at sikre tillid til fastsættelse af referencerenter. Endvidere offentliggjorde Nationalbanken "Redegørelse om Nationalbankens deltagelse i CIBOR-fastsættelsen" i august 2012.

evm@evm.dk
www.evm.dk

Som det fremgår af redegørelserne er CIBOR-systemet baseret på en privatretlig aftale mellem de deltagende banker og var oprindeligt ikke lovreguleret.

Nationalbanken påtog sig i forbindelse med etableringen af CIBOR i 1988 opgaven med at stå for indsamling, beregning og offentliggørelse af CIBOR. Samarbejdet blev formaliseret i en rammeaftale mellem Nationalbanken og Finansrådet i september 2008, hvor det blev fastlagt, at Nationalbanken i forbindelse med indsamling, beregning og offentliggørelse af CIBOR skulle sikre passende kontrolprocedurer.

Som det fremgår af Nationalbankens CIBOR-redegørelse, havde banken i 2009-2010 en løbende dialog med Finansrådet og de involverede banker om mulige årsager til et højere spænd mellem CIBOR-renterne og sikrede renter i Danmark sammenlignet med tilsvarende spænd i andre lande. Det foregik primært ved møder i CIBOR-komiteén, som – ud over Nationalbanken – havde deltagelse af Finansrådet og de banker, som medvirkede til fastsættelsen af CIBOR, ligesom temaet blev rejst over for Finansrådets formandskab.

Nationalbanken igangsatte i den forbindelse i januar 2010 en undersøgelse af pengemarkedet for kroner. 11 store markedsdeltagende banker indsamlede deres faktiske pengemarkedsomsætning for april måned 2010 og indberettede denne i maj 2010. Resultatet af undersøgelsen blev endelig

præsenteret i Nationalbankens Kvartalsoversigt 2010, 3. kvartal. Nationalbanken kunne på baggrund af undersøgelsen konstatere, at omsætningen i markedet for usikrede kroneudlån, der danner grundlag for fastsættelsen af CIBOR, var faldet i forhold til perioden før finanskrisens udbrud. Det gjaldt især de længere løbetider, hvor omsætningen stort set var forsvundet. Som beskrevet i redegørelsen var der efter Nationalbankens opfattelse en uforklarlig forskel i afvigelsen mellem den usikrede og den sikrede sats i den omhandlede periode. Da omsætningen i markedet var meget begrænset, var det ikke muligt for Nationalbanken at vurdere kvaliteten af CIBOR. Nationalbanken orienterede på den baggrund Finansrådet i oktober 2010 om, at Nationalbanken ville trække sig fra den indgåede rammeaftale.

Nationalbanken meddelte i forlængelse heraf den 4. januar 2011 på, at Nationalbanken ville stoppe med at indsamle, beregne og offentliggøre CIBOR pr. 4. april 2011. Af meddelelsen fremgik, at manglende omsætning havde gjort det vanskeligt for Nationalbanken at vurdere de stillede CIBOR-satser, og at overførelsen af arbejdet til Nasdaq OMX ville harmonisere det danske set-up til international standard, hvor referencerenter fastsættes uden for centralbanken. Nationalbanken ville nedsætte en arbejdsgruppe med det formål at undersøge mulighederne for en supplerende referencerente for det danske pengemarked.

Nationalbanken oplyste herudover den 30. marts 2011 i en udtalelse, at Nationalbanken havde haft dialog med CIBOR-stillerne om årsagerne til, at det danske spænd mellem usikrede og sikrede renter i 2009 og 2010 havde været højere end i udlandet, uden at der var kommet en afklaring. Nationalbanken forklarede endvidere, at det som følge af den begrænsede omsætning ikke var muligt for banken at vurdere kvaliteten i indberetningerne af CIBOR. Som det i øvrigt fremgår af 2012-redegørelsen fandt Nationalbanken, at banken hverken havde belæg for at konkludere, at CIBOR-satserne var retvisende eller at de ikke var.

Nationalbanken gentog, at bankens udtræden samtidig var en harmonisering til internationale markedsstandarder, hvor referencerenter fastsættes uden for centralbanken. Endeligt oplyste Nationalbanken, at den i begyndelsen af 2011 havde nedsat en arbejdsgruppe med deltagelse af Nationalbanken, Finansrådet, Realkreditrådet og Realkreditforeningen med det formål at undersøge mulighederne for en supplerende referencerente.

Arbejdsgruppen offentliggjorde i juli 2011 sin rapport. Arbejdsgruppens vurdering var, at CITA-renteswaps danner det bedste grundlag for en supplerende referencerente for det danske pengemarked. Det blev samtidig annonceret, at arbejdet med at udforme regler og praktik for en supplerende referencerente baseret på CITA-renteswaps forventedes afsluttet inden udgangen af 2011, og at Finansrådet ville få det overordnede ansvar for arbejdet.

Det daværende Økonomi- og Erhvervsministerium havde ikke kendskab til de drøftelser, som Nationalbanken i 2009-10 førte med Finansrådet og de banker, som medvirkede til fastsættelsen af CIBOR (CIBOR-stillerne). Ministeriet blev først i slutningen af 2010 orienteret om, at Nationalbanken ikke længere ville stå for CIBOR-fastsættelsen, der ville overgå til Nasdaq OMX, og at Nationalbanken ville nedsætte den ovenfor omtalte arbejdsgruppe, som skulle se mulighederne for at forbedre systemet gennem en supplerende referencerente.

Som det fremgår af både redegørelsen fra Danmarks Nationalbank og Erhvervs- og Vækstministeriets CIBOR-redegørelse, orienterede Nationalbanken på et møde 30. marts 2011 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om, at én mulig forklaring på det større pengemarkedsspænd i Danmark kunne være et brud på konkurrenceloven. På baggrund af de foreliggende oplysninger fandt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der er uafhængig i vurderingen af konkurrenceretlige sager, ikke, at der var grundlag for at formode, at bankerne havde indgået aftaler om fastsættelse af CIBOR i strid med konkurrencereglerne.

Erhvervs- og Vækstministeriet foretog i sommeren 2012 en nærmere gennemgang af CIBOR-systemet, og ministeren afgav den ovenfor nævnte redegørelse. Det skete med henblik på at sikre tilliden til det danske rentereferencesystem. Der blev i en række lande rejst spørgsmål ved rentereferencesystemerne ikke mindst på baggrund af den britiske LIBOR sag, hvor den britiske bank Barclays i juni 2012 fik en bøde for at have manipuleret med LIBOR-renterne, og hvor andre store internationale banker blev undersøgt. Samtidig måtte det konstateres, at der ikke var gennemført en egentlig opfølgning på arbejdsgruppens rapport, der skulle forbedre det danske referencerentesystem.

På linje med Nationalbankens redegørelse fandt ministeriet, bl.a. på baggrund af møder med relevante parter, herunder medarbejdere fra de 6 danske banker, som deltog i CIBOR-fastsættelsen, at man ikke kunne afvise, at indberetningerne var afgivet i bedste overbevisning og i den forstand var retvisende, og at der ikke ud fra det foreliggende materiale var fundet indikationer på, at der skulle være manipuleret med CIBOR.

På baggrund af Erhvervs- og Vækstministeriets redegørelse er der gennemført følgende initiativer med henblik på at genskabe tilliden til referencerentesystemet:

For det første indgik erhvervs- og vækstministeren aftale med Finansrådet og Realkreditrådet om, at der pr 1. januar 2013 blev etableret en alternativ supplerende referencerente (CITA). Siden primo 2013 har Finansrådet offentliggjort CITA-referencerenter. Der er dermed skabt et alternativ til CIBOR, som er baseret på et likvidt marked. Herved undgås den usikkerhed om rentefastsættelsen, som har kendetegnet CIBOR.

For det andet gennemførtes lovgivning, hvorefter Finanstilsynet fra 1. januar 2013 fører tilsyn med de danske referencerenter. Med vedtagelsen af forslag til ændring af lov om finansiel virksomhed i december 2012 fik Finanstilsynet hjemmel til at føre tilsyn med rammerne for fastsættelsen af referencerenter.

For det tredje fik Finanstilsynet med vedtagelsen af forslag til ændring af lov om finansiel virksomhed i december 2012 hjemmel til at indsamle internt materiale fra bankerne vedrørende referencerenter, også forhold, der ligger tilbage i tiden, dvs. i perioden før 1. januar 2013.

Finanstilsynet har hermed fået mulighed for bagudrettet at se nærmere på fastsættelsen af CIBOR og at afdække, om der skulle være sket overtrædelser af gældende lovgivning. Finanstilsynet har over for ministeriet oplyst, at tilsynet har gjort brug af hjemlen og har indledt en undersøgelse af fastsættelsen af referencerenter.

Såfremt Finanstilsynet i deres tilsyn vedrørende referencerenter bliver opmærksom på forhold, der giver anledning til mistanke om en overtrædelse af eksempelvis konkurrenceloven eller straffeloven, overdrages sagen til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller politiet.